

KÖZÉRDÉK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztői iroda:

Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:

Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre . . . 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyitvatartás 15 kr.

Dárday Sándor beszámolója.

Híros, nedves időjárás közepette, mintegy ritka kedvezményül napos, meleg idő derült fel 12-én. Egyszerre telve lett a nagy piac választókkal és kíváncsiakkal. Előállott a megijedott tüzoltó egylet zenekarral, a dalkör, az iparos társulatok stb. 9 óra után sorakoztunk és zeneszó mellett, zászlók alatt vonultunk ki a Kakasdombra. A tüzoltók frontot csináltak, a dalkör egy dombra állott fel s midőn szétnézünk, kedves meglepetésül hölgyeket is láthatunk — hallgatók. Szép négyes és ketős fogatok siettek váravárt képviselőnk elé, ki pontosan betartotta az órát, éppen az előre jelzett 10 órakor érkezvén meg moszárlások, éljenzés és a zenekar riadó hangjai között. Ekkor előlépett Csató János kir. tanácsos pártelnök és valóban lendületes, szép beszéddel üdvözölte vendégünket, kit teljesen meghatott a fogadás szívélyessége. — Miután elhangzott a dalkör pompásan előadott éneke, vigen lengő lobogókkal, zeneszóval megindult a menet és ideiglenes szállására kísértük jelöltünket, — ki után egy fél óra múlva ut. Hegedüs János theol. tanár vezetésével küldöttség ment beszámolójának megtartására felkérni. A küldöttséggel megjelenő Dárdayt a város ház zsúfolásig megtölt termének minden részéből zajos éljenzés fogadta. A dalkör remekül énekelt ezután a „Nemzeti zászló” szép dallamát s ekkor Csató pártelnökünk üdvözölvén Dárdayt, — többszöri helyeslés között megtartotta beszámoló beszédét. — A beszámoló és programbeszéd nem csekély hatást tett s így nem esoda, ha Kovács Gyula polgármester, a végrehajtó bizottság elnöke lelkes szavakkal méltatta s felkérte Dárdayt a képviselő jelöltség elfogadására, — mit — felajánlván buzgalmit, munkásságát a haza és kerületünk javára, — sürt éljenzés között Dárday szép szavakkal el is fogadott.

Választások.

Marosújvár, 1887. jun. 17.

Örömmel sietek a t. „Közérdek” marosújvári választókerületnek f. hó 17-én megejtett orsz.-képviseleti választás eredményéről tudatni. Nagys. Gáspár János kir. tanácsos, mint választási elnök, Tóth Miklós h. vál. elnök vezetésével nyitott meg az urna. Azonban Bárány Kemény Endre volt orsz. képviselőnk szabadelvű program alapján roppant lelkesedéssel lett újból egyhangulag megválasztva midőn a szavazás megkezdése után alig 20 perc múlva Pávai V. Elek ellenzéki jelölt 13 ominosus számú eszéből visszalépett. Erre a közönségünkben tartozkodó képviselőnk Br. Kemény Endrét mintegy 400 főre menő választó közönség fényes küldöttség élén kereste fel és egelverő lelkesedéssel hívta meg a választás színhelyére az ugynevezett „Liget”-be, hol szeretett képviselőnk fényes ovatiók közt mondott köszönetet azon osztalan bizalomért, mely úgy most személye, mint az által a valott politikai elvek mellett a terület részéről tüntetőleg nyilvánult . . . Döbben fényes banketten tisztelhetők főúri családjaiknak és közéletünk sok jelesit. A jókedv pezsgő árban hozta felszínre a szebbnél-szebb pohárköszöntőket, melyeknek érdekességét a Juchó bányatanácsos úr által mindenkor ély élenken praesentált m.-újvári vendégszeretettel adott . . . Erzelmeink korollariuma:

A dícső Kemények utódját tiszteljük
Midőn Kemény Endre nevére emlégetjük,
Kiknek dícsősége mély érzéssel hat át,
Kiknél senki jobban nem szeretett hazát . . .
Kiket a történet felemleget sorba,
Kikkel dícsőségünk össze vagyon forra . . .
Ragyogni látom az észak és költöt benne, —
Mintha egy személyben két nagy ember lenne.
Ilyen embert mindig szívesen követünk —
Éljen báró Kemény Endre a követünk !!

Zandirhám.

Gyulafehérvár, 1887. jun. 17.

A városházról lengő zászlók hirdették, hogy ma van azon nap, melyen a polgárok egyik a legelőkelőbb politikai jogukat kigyakorolhatják. Reggeli 8 órakor 12 tekintélyes választó benyújtotta ajánlatát Barts Ferenc nagyrépost választási elnökhöz, mely szerint ők a következő 5 évi cycusra is eddigi képviselőnk Dr. Mohai Sándort ajánlják, bizalmi férfiakul pedig Zalmen F., id. Lőw Károlyt nevezik meg. — Csakhamar megtelt a város ház nagyterme választókkal és miután a törvényben előírt fél óra alatt más jelölt nem ajánlatott, Barts választási elnök általános éljenzés között dr. Mohai Sándort kiálította ki Gyulafehérvár szabad kir. város országgyűlési képviselőjéül. Ugyanó vitte és nyújtotta át a megválasztott-

nak, egy küldöttség kíséretében, a választási jegyzőkönyvet és rövid beszédben, de láthatólag megindultan tolmácsoló egy sáját, mint a város többi választóközönségének öszinte, szívből jövő és minden más befolyástól ment örömet a választás eredménye felett. — És valóban, ha széles ez országban valahol a választás nem vezethető vissza semmi más okra, mint a választóknak a választott iránti közbizalma és szeretéte, úgy elmondhatjuk azt Gyulafehérvárról, hol a választók érzelme és szavazatára még csak a különben szokásos banquetezés által sem gyakoroltott a legesekélyebb befolyás sem.

Nagyenyed, 1887. jun. 17.

Reggel 8 óra után indult a menet a Dárday Sándor zászlója alatt a megyeházhoz, hol a választás színhelyén már várt Kovács Gyula választási elnök és ifj. Gáspár János jegyző. Csató Ferenc tövisi plebános nyújtotta be a 10 városi és vidéki választó által ajárt ajánlatot, melyben bizalmi férfiakul nt. Hegedüs János és Slafkovic Jácint jelöltettek ki. Pont fél 9 órakor, mozsárdörgések között a választási elnök dr. Dárday Sándort egyhangulag megválasztott országgyűlési képviselőnek jelentette ki a választók éljenzése között. Mire a jegyzőkönyv nyomban meg lett szerkesztve s annak egyik példányá elküldetett derék képviselőnknek. — Éljen dr. Dárday Sándor!!!

Választási mozgalmak.

Tövis, 1887. június 15.

Közszereketben álló képviselőnk dr. Dárday Sándor folyó hó 14-én szerencsétlenül kicsiny helységünkben megjelenésével. Tövisnek örömmünnepe volt, mert hisz képviselőnkön kívül körükben láthatunk br. Kemény Endre, Török Bertalan főjegyző, Kovács Gyula Nagyenyed város polgármestere és választási elnök Müller Mihály ügyész, Szász József főszolgabíró és Ince Samu urakat. Délután fél 5 órakor érkezett meg a fent nevezett urak kíséretében képviselőnk. Tövis intelligens közönsége által a „Népkert”-hez czimzett nyári mulató hely előtt fogadtattott. Főt. Csató Ferenc rom. kath. lelkész által üdvözöltve, beszámoló beszédje megtartására kérésztett fel. — Beszámolója megkezdése előtt megköszönte az iránta eddig tanusított bizalmat s ígérte, hogy e bizalomra valamint eddig, ugy ezután is igyekszik tehetése szerint méltó lenni. Beszámolójában, hogy és miképen nyilatkozott, nem fejtegette, tudva azt, hogy ugy is e lap hasábjain meg fog jelenni; hanem annyit bátran állíthatok, hogy szabadelvű párti képviselő oly leplezetlenül a dolgok mikénti állását nem ismertette, mint szeretett képviselőnk. Beszámolója után tiszt. Gruzda Domokos ref. lelkész mondott üdvözölő köszönetet képviselőnknek, kívánva neki, hogy a következő beszámolója alkalmával sokkal rózsásabb színben tüntethesse fel hazánk anyagi és politikai helyzetét.

Alvincz, június 11.

Zeykfalvi Zeyk Dániel az alvinczi választókerület volt szabadelvű párti képviselője folyó június hó 11-én tartá meg a kerület székhelyén programbeszédét. Szeretett és tisztelt jelöltünk méltos Zeyk Dániel ur 10-én a déli vonattal érkezett meg. A vasutnál ünnepélyes fogadtatásban részesült. Délután több látogatót tett. 11-én reggel a központból megjött nsgos Csató János kir. tanácsos és alispán, br. Kemény Endre, Szalánczy Lőrincz, Medgyes Bálint és Zeyk Kálmán urak. Párti elnök d. e. 10 órakor megnyitván az ülést, felszólítja a választókat egy bizottság választására, mely a képviselőjelöltet az ülésbe meghívja programbeszédének megtartása végett. A Gondol Dániel elnöklete alatt kiküldött bizottság kevés időre megjelenvén a jelölttel, éljenzések között megtartá beszámoló és programbeszédjét. — Elnök viszonzválasza után, Gondol Dániel igen szép beszédben helyeselve és bírálva az eddig tettéket s az ezután teendőket; a jelölt éljenzések között a választók szép számával együtt a rendezett ebédre mentek, hol a legszebbnél szebb köszöntők mondatok ugy a jelöltre, mint egyesekre. A megválasztás biztos reménnyel kecsegtet.

Dr. Dárday Sándor

a nagyenyedi választókerület volt orsz. képviselőjének beszámolója.

— Tartotta Nagyenyeden, 1887. június 12-én. —

Különös, hogy mindig nagyobb, elfogultsággal emelek szót önk előtt, mint magában az országgyűlésen, a honnan pedig az ember szava távolabbra elhatol, mert onnan az egész országban viszhangzik. A mily különösnek látszik azonban ezen érzelem, — ép oly természetes s egyszerű annak megfejtése. Ott küzdterén állok, — itt pedig bírám előtt állok. Ott politikai ellenfeleimet látom, kikkel

szemben küzdenem kell meggyőződésemért, — itt pedig számot kell adnom még a győzelemről is, mert hiszen a harcban az erősebb a győzelem, vagyis parlamentben a többség, — de itt az önk itélőszéke előtt csak az igazság győzhet!

Önök nem a parlamenti siker szerint itélik meg képviselőjüknök működését, hanem az elért eredmény számbavételével hivatva vannak dönteni a pártok küzdelmei felett. Itt ez alkalommal a többség nem áll hátam mögött, hanem velem szemben áll! Egyedül állok itt gyarló erőmmel, de ez még nem igazolhatja elfogultságom érzetét; mert hiszen a szólás gyakorlásában, — én ki most már az országgyűlés 3-ik capitulatióját átéltem, — nem tartozom többé az ujonczok közé és nem tartoztam soha sem a gyávák, sem a tehetetlenek közé! — De igazolja elfogultságomat a felelősség érzete, mely nálam ép oly nagy, mint kötelesség-érzetem; igazolja azon felelősség érzete, mely annál súlyosabb, mennél activabb részt vettem a törvényhozás alkotásaiban.

Im, ebben rejlik elfogultságom érzete, — és megnyugvásomra csak az szolgál, hogy önk előtt a legszigorubb önbírálatot gyakorolhatom, attól sem rettenve vissza, hogy vádoljam önmagamot, hol meggyőződésem téves volt és nem rettenve vissza azon beismeréstől sem, a hol meggyőződésemet a pártérdeknek alárendeltem, a z é r t vagy is azon okból, mert az elkövetett hiba beösmérésénél nagyobb veszélynek tartottam volna hazánkra nézve a kormány és pártválság előidézését.

Sokkal nagyobb tisztelettel viseltetem ezen választókerületnek magas foku értelmisége iránt, sem hogy a politikai kendőzés mesterfogásával, avagy az igazságnak csak elhallgatásával igyekszem önk bizalmát megszerezni. — Tudom, hogy ezzel csak bizalmatlanságot keltenék, avagy a politikai rövidlátás sújtó itéletét vonhatnám fejemre, — míg ellenben nehezen tévedek abban, hogy politikai a g g á l y a i m n a k nyílt kifejezése legalább azon meggyőződésre fogja önköt vezetni: hogy én öntudatosan követem azon politikai irányt, melynek híve vagyok. Aggályaim pedig főképen azon politikai viszonyokat illetik, melyeknek megváltoztatása részben nem áll hatalmunkban, részben társadalmi viszonyaink által okozotnak, mely mindkét irányról lesz alkalmam bővebben szólni.

Nem fogok a lefolyt 3 évi törvénykezési cyculus apró részleteivel foglalkozni, — mert hiszen önk éber figyelemmel kísérik közéletünk minden mozzanatát s ezért nem információt várnak tőlem, hanem joggal követelik, hogy a mint eddig is e kerületnek képviselője mindig tényezője volt nemzeti politikáknak, — úgy én is nemcsak a tények regisztrálásával, hanem az irányelvek kifejtésével jelezsem a követett és követendő haladás útját.

A most lefolyt országgyűlés t. uraim nehéz problémák megoldásával foglalkozott és alkotmányunk helyreállítására óta a kormány csak most nyult alkotmányunk egyik szükséges reconstruciójához, t. i. a felsőház reformjához, mely a kormányzás idejétől kezdve mindegyik ministerium munkaprogramjában foglaltatott, de azután egyik sem találta égető szükségnek, hogy a kényelmesnek bizonyult felsőház szervezetéhez nyúljon; — mert hiszen ez egyideig ügyszólván önmagát nullificálta, a mi magában véve nem is lett volna nagy baj, ha a kormányok nem követték volna el azon hibát, hogy mindinkább sűrűbb nexust keresve a főrendiház elemeivel, — azoknak segítségével igyekeztek a képviselőház döntő befolyását gouvènementális befolyás alá hajtani. A kormány ezen eljárásának csak némi mentségéül szolgál azon körülmény, hogy parlamenti kormányoknak szükségképen számba kell venni mindazon factorokat, melyek a parlamenti többség alakulására befolyással bírnak. Ezen kényszerűséget pedig a mi pártviszonyaink mind inkább növelték és növelték ezzel az aristokratia hatalmi befolyását is, daczára a főrendiháznak már említett teljes télettségének.

Népünknek egy része ugyanis és pedig ép

azon része, mely csak 1848 óta lépett a politikai jogok gyakorlatába, — még mindig a függetlenségi eszmék varázserejének hatalma alatt állva, kizárólag a közjogi alap kárhóztatásában keresi minden üdvét. A szabadelvűség, a democatia, a jogegyenlőség — érte ez alatt a joguralom biztosítását — mindezen magasabb elvek a függetlenség vagy is a közjogi alap jelentőségének rendeltetését alá, — mi természetesebb, mint az, hogy amon elvek következetes keresztülvitele a lehetetlenségek közé tartozott, mert a kormány — szemben a közjogi ellenzékkel — nem nélkülözhetette az egyes oligarcha családok támogatását és más részről nem emancipálhatta magát a politikai tényezőként mindenkor hatalmas hierarchia befolyása alól sem, mely viszont szükségképen ében tartja a felekezetek féltékenységét úgy, hogy pl. a közoktatásügy terén az állam üdvös hatalmi befolyásának teljes érvényesülését sajnosan kell még ma is nélkülöznünk, és beláthatatlan azon nehézségek özőne, melyekbe pl. a családi jog és az azzal kapcsolatos házassági jognak állami rendezése még ütközni fog.

Ehhez járul még, hogy a régi köznemesség, mely hajdan a megyék útján az adminisztratív hatalmat kezében tartotta és ez uton vetett gátot a főnemesség túlhatalmasodásának, — azon hatalmát jórészt elvesztette, a minek folytán ugyanazon arányban növekedett a főrendi nemesség, az oligarchák hatalmi befolyása. A vármegyei institúció csak a régi rendi szervezet mellett volt képes a főnemesség hatalmát ellensúlyozni; mai szervezetében azonban arra többé nem képes; hanem a democatianak jutott az feladatul, — mert az osztályérdek fenntartása helyébe lépett a magyar állam eszméje, melynek fenntartására és megerősítésére nemzeti életünk minden factorát fel kell használnunk.

E körül forgott a főrendiház reformjának kérdése mely már égető szükségé vált s a melynek megoldása a jelzett viszonyok közt csak compromissum útján sikerült. Önök ismerik a megoldás módozatját és ép oly jól tudják, hogy a felsőház tagjai egy részének kinevezetése avagy választása körül folyt a kemény politikai harc, melyben legjobb meggyőződés szerint magam is részt vettem, küzdve a főrendiházi tagok részbeni választása ellen, mely választás nemcsak hogy átplántálta volna a politikai pártküldelemet a felsőházba, hanem a democatikus alapon nyugvó parlamentari kormány megerősítése helyett dominálta volna a kormányt és a kormány útján, — mely hiszen ma sem képes az aristocrazia hatalmi befolyását nélkülözni, dominálta volna a helyzetet a képviselőházban is. A democatia ez országban még nem oly hatalom, mely az öntudat azon mérvével bír, hogy magát érvényesíteni képes lenne még egy — a választás útján erőben gyarapodó felsőházzal szemben is.

Pedig ama conservatív elem az, mely culturális törekvéseinket fényűzésnek tartja, mert maga részéről e haladásnak szükségét nem érezve, annak csak terheit éri. Nincsen még oly távol azon idő, melyben e nemzetet csak egy, a jelenleginél hatalmasabb nemesi osztály képviselte; de azon népeknek el kell pusztulni, melyeknél csak egy, vagyis az uralkodó osztály fényben és pompában uszik, a nép pedig mint ezt keleten láthatjuk, szegénységben és butaságban teng.

Ezért az 1848. évben a népképviselőre fektetett alkotmányunk szellemétől áthatva mondhatom; „Nekünk egy erős szabadelvű kormányra van szükségünk, mely oly erős legyen, hogy azt sem a clerus hatalmi befolyása, sem az aristocrazia oligarchicus törekvései, sem a gentry létkérdései ne gátolhassák nemzeti culturális törekvéseink előmozdításában! Én akarom, hogy mindezen factorok befolyását a kormány mennél kevésbé érezze és azért fogom csekély erőmmel támogatni.”

Hogy a főrendiház kinevezett tagjai nem feltétlenül vak követői, uszályhordozói a kormánynak, azt immár a tapasztalat is mutatja; mert hiszen ott a hatályos ellenőrzést ép a főrendiháznak kinevezett tagjai gyakorolják — még pedig ugyanazon kormány irányában, melynek kinevezésüket köszönhetik. Ez különben nemcsak a kinevezett tagok dicséretére legyen mondva, hanem egyuttal a kormány s nevezetesen a kormány elnökének Tisza Kálmán intenciójának fényes illusztrációját képezi.

A főrendiház reformjával kapcsolatban áll, sőt annak kiegészítését képezi az országgyűlés tartamának kiterjesztése. Mint előadója ezen alkotmányunk lényeges módosítását tárgyazó törvényjavaslatnak, legjobb meggyő-

ződésnek egész hevével küzdöttem annak elfogadásáért.

E kérdés ugyanis szintén régóta foglalkoztatta az ország közvéleményét, míg végre a főrendiház reformja körül szerzett tapasztalat a kormánynak is azon kényszerítő hatással volt, hogy szükségét érezte a képviselőház erősítésének. Ebben nagymérvű politikai eszély rejlik, melyet azt hiszem önök t. uraim! örömmel üdvözölhetnek, — mert a politikai súlypont követelményének felel meg a képviselőház erősítése!

A főrendiház állandósága mellett a nagyon rövid lejáratu képviselőház nem birna kellő consistenciával. Azon támasz, melyet a képviselőház többsége csak nagyon rövid időre nyújthat, — a hatalmas főrendiházzal szemben engedékenységre kényszerítheti a kormányt, sőt megfordításával a helyes parlamentari viszonyt, közvetve nyomást, pressiót gyakorolhatna a nagyon időleges képviselőházi többségre is.

Ezért tehát szemben az állandó főrendiház hatalmi befolyásával az 5 évi országgyűlés az egészségesebb politikai életnek egyik lényeges feltétele. Az 5 évi országgyűlés tehát erősítésére szolgál a parlamentnek szemben a kormánnyal és másrészt erősítésére szolgál a parlamentari többség kifolyását képező kormánynak, szemben a főrendiházzal. Igaz ugyan, hogy különösen az ellenzék részéről nagymérvű aggály fűződött ahhoz hogy az 5 évi országgyűlés által nemcsak a parlament, hanem a kormány hatalma is növeltetik és én ezt nem is tagadom, — csak hogy nem a képviselőház rovására fog a kormány hatalma növekedni, sőt magában a házban nyíltan kijelentem: „ha csak távolról is azon meggyőződésben lehetnék, hogy a parlament hatályos befolyásának rovására növeltetik a kormány hatalmi köre, — nem szavaznám meg a törvényjavaslatot.”

Én hiszem, és reményem, hogy az 5 évi országgyűlés mellett a közügyek iránti érdeklődés sem fog annyira absorbealtatni a tisztán személyi érdekek által, s hogy így inkább lesz lehetővé téve az elvi alapokon nyugvó küzdelem, mely kétség-telenül egészségesebb politikai életet fog teremteni. Én hiszem és reményem, hogy a kormánynak növekedő hatalmával szemben az 5 évre választott népképviselők öntudata és meggyőződésünk szilárdsága erősítve, s ezzel a választás alapján nyilvánuló népakarat is hatályosabb lesz!

Ez azonban nemcsak politikai, hanem másodszorban társadalmi kérdés. A politikai függetlenségnek ugyanis két legfőbb biztosítóka a nagyon és a munkaképesség, mely utóbbinak érvényesítésében áll a democatianak hivatása. Önök bizonyára ép oly távol állanak a demagogiától, mely a vagyont a munkával szemben állítja, — a mily távol állanak azon fölfogástól, hogy a munka szolgálatot jelent; mert hiszen a társadalom intelligenciája az, mely munkára van szorítva.

Tagadhatatlan azonban, hogy nálunk a munkaerőnek érvényesülése, — eltekintve itt a gazdasági okoktól, még soknemű társadalmi nehézségekbe is ütközik melyeknek elhárítására minden választásnál egy-egy lépéssel tért hódíthatnak a politikai függetlenségnek, még pedig a munkaképesség alapuló függetlenség támogatásával és ez azon támogatás, melyet én az önök eddigi ragaszkodásában leltem s ezáltal nemcsak munkásságom kifejtését, hanem politikai függetlenségem érvényesítését is jövőre fokozottabb mérvben teszik lehetővé.

Ezen itt kritikailag elemezett fontos alkotmányi törvényekkel szerves összeköttetésben lévőnek vélte az ellenzék a közigazgatási reformjavaslatokat, melyekben a hivatali kivált a főispáni hatalomkör kiterjesztését akként magyarázták, hogy az a kormánypárti többség hatalmának biztosítása céljából tervezetett. Én voltam ezen törvényjavaslatoknak is előadója s azért nem is tartanám illendőnek, hogy én azoknak dicséretét zengjem. A gyakorlati élet fogja azoknak helyességét vagy helytelenségét igazolni és önök lesznek hivatva a szerzett tapasztalatok alapján azok felett ítéletet mondani s nem én. De azon szenvedélyes küzdelem után, mely engem hetek számra lánczolt az előadói szöszékhez, — megengedik talán már most is azon kérdés felvetését: vajon tapasztalataik által igazoltnak találják-e az ellenzék által táplált félelmemet? Vajon szeretve tisztelt főispánjuk csakugyan egy erőszakoskodó basává változott-e át azon törvények életbeléptetése óta?

Nagy visszatetszést szült kivált a főispánok nyugdíjképesége, mely által azonban legalább meg van adva a lehetőség arra, hogy ép úgy, mint a ministeri nyugdíj biztosítása folytán a kormány a szaktinkettek érvényesülésének célját követhesse.

Ez egyik követelménye a democatikus irányu haladásnak, melynek lehetőségét nem szabad elzárunk még akkor sem, ha a kormány azt egyelőre még oly csekély mérvben is érvényesíti.

További részleteibe ezen törvényeknek nem bocsátkozom, de tartozom e helyen köszönetem nyilvánításával ugy e megye érdemes tisztii kara, mint Nagyenyed városa képviselő testülete és polgármestere iránt, kik teljes bizalommal fordultak hozzám kívánalmaik kifejezésével s azt hiszem sikerült is azoknak több pontban érvényt szerezni. Ezen köszönetem nyilvánításával azonban nem mulaszthatom el egyuttal azon kérelmemnek is kifejezést adni, hogy mindaddig, míg e kerületnek képviselőtétel engem tisztelnek meg, — sziveskedjenek az eddigi élnék relatiót velem fenntartani; mert a bizalom nyilvánulása képezi az erőnek azon forrását, melyből a nép képviselője, a sikeres működéséhez megkívántató önbizalmat mérítheti.

A tárgy rokonságánál fogva nem hagyhatom említés nélkül a közigazgatási tisztviselők feletti fegyelmi törvénynek hatályosítását, melyről az ellenzék részéről az állítattott, hogy ez is csak a tisztviselők megfélemlítésére szolgál és a szent igazság nevében az követeltetett, hogy a fegyelmi bírások a közigazgatási közegek felett a rendes bíróságokra ruháztassék. En azonban az ellenzéknek ezen követelményét a legvégzetesebb tévedésnek tartottam, mert a helyes fegyelmi törvények legsarkalatosabb tétele az, hogy a fegyelmi hatalom gyakorlása azok kezébe legyen letéve, kik a fegyelem fenntartásáért felelősek. A legtevesebb felfogások közé tartozik az, ha valaki fegyelmi esetekben csak is elbírálás alá kerülő jogesetet lát. A bírói fegyelmi törvény kezelése is más alakot öltene és fog ölteni, ha majd felsőbb bíróságaink az alsóbb bíróságok ügykezelésére befolyást gyakorolva, felügyeleti jökuknál fogva, egyuttal a szigorú fegyelem fenntartása iránt felelősséggel lesznek terhelve.

Mindezen törvényalkotások azonban már politikai jelentőségüknek fogva maradó alkotásokat nem képeznek, hanem csak a fokozatos, vagy is a viszonyokhoz mért fejlődés jelentőségével bírnak, míg ellenben a lefolyt országgyűlésnek legmaradandóbb becsü törvényalkotását a vizjog codificatioja képezi, melyre éltémnek teljes két évi munkásságát szenteltem; mert mint a világ rendjét állítólag teljes chaos előzte meg, ugy vizjogi viszonyaink is teljes chaost képeztek, a miért is ezen vizjogi viszonyoknak rendezése a jogi törvényhozásnak, elismertem legnehezebb materiáját képezi. Eddig törvényhozásunk csak a viz kártékony hatása elleni védelemre szorított s mily sikerrel, — azt a legujabb catastrophák is elég szomoruan illusztrálják, ugy hogy nem kétkedem, miszerint a kormány, mely hitem szerint elég erélyes kezébe van letéve, — élni fog azon kiterjedtebb hatalmi körrel, mely eme újabb vizjogi törvényben részére a legszélesebb körben biztosítva van. De a vizjogi kodex jelentősége nem áll ezen szenvedőleges részében, hanem a vízhasznosítási részben, mely úgy a talaj javítását, mint iparunk fejlesztését lehetővé teszi, — feltéve hogy közigazgatásunk e részben hivatásának magaslatára tud emelkedni, mely nélkül a vizjogi codex csak egy szebb jövő zenéjének szerzeményét képezné, — mert hiszen talán még előbb volna lehetséges valamely gátszakadást a \$\$-ok tömkelegével eltorlaszolni, mint a legcsekélyebb pataknak hasznosítását \$\$-ok által decretálni, ha közigazgatásunk nem bír az iniciatívának éltető erejével.

(Vége köv.)

Dr. Mohay Sándor

beszámoló és programmbeszéde.

— Tartotta Gyulafehérvárt jun. 9-én. —

(Folytatás.)

Külviszonyaink jellemzése és az ennek folyamánát képező honvédelmi intézkedések után az elmúlt országgyűlési ülészek tevékenységének legfontosabb eredményeként az ő felsége többi tartományával a következő 10 évre történt kiegyezést kell megemlítenem, mely az egész vonalon aképp sikerült, hogy a mig egyfelől az újabb kiegyezés az ország vállaira tehetőbbet nem hárított, addig másfelől annyi előnyt van hivatva biztosítani, a mennyi ez időszert épen elérhető volt. A közös teherviselésben való részvételünk nem súlyosbodott, a teherviselési arány megállapítására kiküldött osztrák és magyar bizottságok a quota eddigi arányát az osztrák tulköveteléselei elejtésére fenntartattak s egyuttal, ami reánk, a jövőre nézve nagyon fontos, az osztrák bizottság kifejezetten elismerte azon kívánságunknak jogosultságot, hogy a határörvidék bekebelezése alkalmával magunkra vállalt általánosság a jövőben fenntartható nem lesz és a quotának egységes kiszámítási alpra leendő helyezése mellözhetlenné fog válni,

Meg
10 évre
bitottuk
zés ezen
álló vámt
ismerik
felhozott
tésével b
fejtve a
előnyös v
gyalasa s
nálammál
pontom
a midőn
és banko
ebből szá
terhesiten
villamoss
az elhári
válság kö
tező állap
ben nem
akadályra
len ideál
nak feste
bolygó t
visszatér
(Helyeslé
Má
jűk meg
vésbé he
dekeket
indulásn
az, a mi
tartok —
ezekkel t
vakban re
kénye-ke
saját, sok
szavak vé
igényel t
Hisz
olyanokat
láttunk a
nek külön
sük a den
ben állana
En
válságtól
egyéniség
vallásomb
más nemz
ép oly me
tiot magat
re való tel
meltósága
ha lehet
minden ol
szellemi el
Es midőn
beni magat
megítélés
gyvk-e?
Hisz
szernek es
nyerni for
a valódi
elsőrendü
ténhetik,
tás minde
ten, a kül
tatio szell
eseményi
akkor, m
intézkedés
magatartás
gyobbára
mert revis
vesztegetés
lekezet irá
misitendők
Es
democratia
mint a phi
gyökereiben
biztos erk
hogy az e
diadalt biz
tétben műl
vasággal ig
felekezetek
egy idősz
békés egyt
fel irányzal
hogy azon
csak békés
képessége
turalis. —

Megkötöttük ő felsége többi tartományaival újabb 10 évre a vám- és kereskedelmi szerződést, meghosszabbítottuk az osztrák-magyar bank szabadalmát. A kiegyezés ezen ágazatánál önkénytelenül előtérbe tolt az önálló vámterület és bank kérdése. (Halljuk!) Sokkal inkább ismerik önköz ezen kérdések tekintetében pro és contra felhozott érveket, sem mint azoknak részletes előterjesztésével becses figyelmüket fásasztani kívánám: ki lettek fejte a vámterület és bank közösségének reánk nézve előnyös volta mellett felhozható érvek azon javaslat tárgyalása s a folyamatban levő választási campagne alatt, nálamnál sokkal hivatottabbak részéről. Én saját álláspontom igazolására csak egyet hozok fel és ez az, hogy a midőn az ország azon jogát, hogy önálló vámterületet és bankot létesítsen minden kétségen felül állónak az ebből származó előny kimaradhatlan volna azonnal megterhesítendőnek tartom; a jelenben a különbözetek villamosítással terhelt felhői alatt, tőlünk nem függő és az elhárítás biztos eszközeit nélkülöző általános gazdasági válság közepette mindig inkább elfogadom azon már létező állapotot, melynek előnyeit látom, melynek keretében nemzetgazdasági fejlődésünk 20 éven át lényeges akadályra nem talált, mint sem feleslegesem oly ismeretlen ideállal, melyet annak apostolai fényesnek, ragyogónak festenek ugyan, de előnye a megvalósítás küszöbén holgy tűzfényt lebbenthet tova — s az utána rohanót a visszatérhetőség reménytelenségének mocsárába vezetheti. (Helyeslés.)

Már pedig, hogy zengzetes jelszavak alapján kíséreljük meg a nemzetgazdasági kérdések megoldását, annál kevésbé helyesíthetem, mertha valahol úgy az anyagi érdekeket érintő kérdésekben nincs helye a jelszavak utáni indulásnak. A reális, a tényekkel számotvető okoskodás az, a mit a politikai életben egyáltalán követendőnek tartok — és nem szeretem a jelszavakat azért, mert az ezekkel üzött játék folytán oda jutottunk, hogy a jelszavakban rejlő fogalmak annyira classicusokká lettek, hogy kénye-kedve szerint belemagyarázza azokba mindenki saját, sokszor homlokegyenest ellenkező nézetét s a jelszavak vége alá esempesztet dugárunk ama czég alatt igényelt tiszteletet.

Hiszzen hallottunk már szabadelvűsége hivatkozni olyanokat, kik ennek nevében az osztályharcot hirdetik, láttunk a democratia zászlójával kezükben olyanokat, kiknek különben tiszteletreméltó eddigi politikai viselkedésük a democraticus eszmékkel kiegyenlíthetlen ellentétben állanak. (Helyeslés.)

Én hiva vagyok a minden egyéni és osztályos kiváltságtól mentes egyenlőségnek, (élénk helyeslés) az egyenlőség szabad érvényesíthetőségének, saját nemzetem és vallásomhoz való ragaszkodásom nem zárja ki azt, hogy más nemzetbeli és vallásu polgártársomra a szeretetnek ép oly melegével tekintsek (élénk helyeslés) nemes intenció magamként méltányoljam (helyeslés) minden egyébre való tekintet nélkül egyedül egyéni sulya és tiszteletreméltósága szerint kívánok mérlegelni mindenkit; bárátja, ha lehet elemozdítója vagyok ezültudatos és megfosztott minden oly törekedésnek, mely az emberiség anyagi és szellemi előhaladását elemozdítani képes. (Élénk helyeslés.) És midőn ezeket nálam, politikai alapelveiként s a jövőbeni magamtartásának feltételnek nézéseként önkre bízom megítélését annak, hogy democratia és igazán szabadelvű vagyk-e?

Hiszzen a népképviselőket alapuló parlamentarizmus rendszernek csakis a demokratia lehet illettő elme, mert ebből nyerni forrását. E forrásnak tisztasága tehát az, — hogy a valódi, hamisíthatatlan népakarat nyersen kifejezést, — elsődrendű parlamentarizmus érdeke. Ez pedig csak akkor történhetik, ha a népakarat nyilvánulása, a képviselőválasztás minden anyagi és erkölcsi jogtalan befolyástól menten, a különböző politikai nézeteknek legfőbb a rapacitatio szellemi fegyvereivel vívott harcát képezi. Ezen eseményi állapot felé való közeledést czélzott a kormány akkor, midőn a választási visszaélések ellen mélyreható intézkedéseket hozott javaslatba, melyet az ellenzék magatartása miatt elejtett ugyan, de ez intézkedések nagyobbra föl lönnék véve a házszabályok, önk által ismert revisioja alkalmával oly hatálytal, hogy a megvesztegetés, erőszak, vagy nemzetiség, osztály és hitfelekezet iránti igazgatással befolyásolt választások megsemmisítendőek.

És helyesen, mert nincs gonoszabb ellensége a demokratianak, a lélekviszállás e corruptiojánál, mert mint a philoxera a szőlőt, legfinomabb erkölcsi értelet gyökereiben támadja meg a népet s hatása lassu, de biztos erkölcsi satnyulásban nyilvánul, — elerőtlenit azért, hogy az eltörpült népakarat felett saját önző czéljainak diadalt biztosítsa. (Ugy van!) A mig a corruptio a sötétben működik, addig az erőszak és igazság nyílt durvasággal igyekszik érvényesülni. Nálunk, hol a különböző felekezetek mindig, a nemzetiségek pedig — eltekintve egy időszak szomorú eseményeitől — szintén türelmes, békés együttlében voltak, csak az újabb időben merültek fel irányzatok, — külföldi példán indult léptek fel egyesek, hogy azon felekezet ellen törjenek, melyet eddig csak békésen megélni tudtunk, hanem a mely munkaképessége és szorgalmával fogva hazánk gazdasági és kulturális. — sokszor hebizonyult hazafisága s a magya

államban való feltétlen ragaszkodása által pedig állami érdekeink elemozdítása körül nem csekély érdemmel bír; úgy, hogy az ugynevezett antiszemita igazgatások nemcsak általános demokratikus és liberalis szempontokból itéletlenlők el, hanem egyuttal hazafiatlanoknak nyilvánítottak. Határozott állást kellett tehát foglalnunk ezen végeredményében romanistikus eszméket tápláló mozgalom ellen, a mi a kárhuztatás kemény szavai mellett, a házszabályok érintett intézkedéseiben történt s fog történni jövőre, ha kell sokkal hatályosabb alakban is. (Helyes !)

Tisztelt választópolgárok! A legfőbb vád, szemrehányás, mely a pártot és kormányt az ellenzék részéről éri, a pénzügyi állapot taktikájára helyezkedik. Hát elég őszinte vagyok bevallani, hogy pénzügyeinket kedvezőnek nevezni nem lehet. De vajlon oka-e ennek a párt, a kormány? Oka-e annak, hogy pénzügyi rendezés előtt, tőle független és elemi erővel törő elháríthatlan akadályok gördültek a külpolitikai viszonyok elodázhatlan követelményeiben s azon válság és pangásban, mely az összes európai népek gazdasági életét többé kevésbé megbénította? Valóban nem s ha nem akarom önköz figyelmét a pénzügyi bajok, önköz előtt ismert okainak részletezésével fásasztani, s ha nem is akarok részletesen utalni azon, forgalmi és kulturális tereten tett óriási előhaladásra, mely államadóságainkkal szemben kellő ellenértéket képez: teszem ezt azért, mert a pénzügyi helyzetet kedvezőtlennek, válságosnak tartom ugyan, de nem kétségbeesítőnek, nem olyannak a melyből a szerencsés kibontakozásra utat találni nem lehetne. És e véleményben hathatosan támogat a hazai és külföldi pénzpiac felfogása, melyben állanak hitelképessége a legkisebb agályt nem ébreszti; támogat a kormány, s fejének, ki most már személyesen vezet pénzügyeinket, komoly, férfias elhatározása, hogy a vitals érdekeinkben való hátralépés veszélye nélkül lehetséges takarékosság, az egyenes adók emelése nélkül a közvetett adóknak jobb kihasználása, adóságainknak a pénzpiac kedvező helyzetének megragadásával eszközöndő második nagy keresztioja utján valóban oda fogunk jutni, hogy a jövő országgyűlési cyculus munkássága legfényesebb eredményeként a pénzgyekek teljesen rendezett voltára s az államháztartásban való egyensuly megingathatlanságára, vagy legalább megközelítésére fogunk rámutathatni. (Helyes.)

Hozzá fog járulni a kibontakozás utjának megkönynyítéséhez azon gondoskodás, mely a kormányt és törvényhozást a mezőgazdasági termények nyomott árában nyilvánuló s az ipar és kereskedelemre is lényegesen visszaható válság lehető mellözése vagy legalább enyhítése iránt vezérli s melyből kifolyólag meg fog történni mindaz, a mi a jelenlegi általános védvémos irányzat mellett, reánk nézve — kiknek éltető elem a szabadkereskedelmi állapot lenne, — lehetséges. Hogy kormányt és törvényhozást e gondoskodás vezérel mutatja, hogy a vízjogról a selyemtenyésztésről, az ipartörvény némely intézkedéseinek módosításáról s a különböző hajózási és kereskedelmi szerződésekről szóló törvényeket ne is említsem — azon hő áldozatkészséggel létesített országos kiállítás, mely a külföld előtt gazdasági, ipari, forgalmi életünket ismertté tette, mutatják az állam-vasuti hálózat kiterjesztése s azon befolyás, melyet ezáltal a forgalmi viszonyokra nyertünk, a vicinialis vasutak keletkezésének huzgó elemozdítása; mutatják az állategészségügy rendezéséről s a hortarmelés és borkereskedés védelméről benyújtott, de függöben maradt, a jövő országgyűlés elhatározása elé kerülendő javaslatok; mutatja végre egy a közelmúltban létesített intézmény, a kereskedelmi muzeum, mely hivatva van mezőgazdasági és ipari czikkeink állandó kiállítását képezni.

De a gazdasági élet emelkedése főképp öntevékenységen alapszik, közintézkedések csak keretül szolgáltatnak az egyéni igyekezet és szorgalom gyümölcseinek termeléséhez és biztosított élvezetéhez is, ha boldogulni akarunk, meg kell ragadnunk a nyújtott alkalmakat. És itt kénytelen vagyok utalni arra, hogy az épen most említett kereskedelmi muzeum iránt, melynek helyi képviselőjévé én kérttem fel; — közönségünknek daczára, mely a külföld előtt gazdasági, ipari, forgalmi életünket ismertté tette, mutatják az állam-vasuti hálózat kiterjesztése s azon befolyás, melyet ezáltal a forgalmi viszonyokra nyertünk, a vicinialis vasutak keletkezésének huzgó elemozdítása; mutatják az állategészségügy rendezéséről s a hortarmelés és borkereskedés védelméről benyújtott, de függöben maradt, a jövő országgyűlés elhatározása elé kerülendő javaslatok; mutatja végre egy a közelmúltban létesített intézmény, a kereskedelmi muzeum, mely hivatva van mezőgazdasági és ipari czikkeink állandó kiállítását képezni.

Rövid idő választ el attól, hogy a berlini szerződés kijelölt vasuti vonalok a közforgalomnak átadásának Szerbia egész terjedelmén kívül Bulgária, Rumélia, Thracia, Albania, Epirus, Görögországgal, összeköttetésbe jutunk s ezeknek a nyugattal való összeköttetése országunkon keresztül fog huzodni. E körülmény elég nyomosan figyelembe nem ajánlható és kedvező alkalmul kínálkozik a körülmény kereskedelmünknek arra, hogy a keletet maga számára meghódítva, elfoglalja azon tért, melyre a közvagyonosodás újabb alapjait építhesse. Ez alkalmat elmulasztani s kellőleg nem használni fel, oly bűn volna, mely káros hatását évtizedeken keresztül éreztetné nem hagyva a nyerhetett haszon helyett egyebet késő fájdalommal, midőn látnók, hogy miként merítenek új gazdasági erőforrást az eszélyesebb nyugatiak azon áruikból, melyeket országunk területén keresztül

a nekünk sokkal közelebbi, de általunk igénybe nem vett piacokra szállítanak.

Igazságügyeink terén az elmúlt országgyűlés alatt nagyobb szabású reformokkal nem találkozunk; a körjegyzői törvény módosítása, a határőrvidéki házközösségi intézmény megszüntetése, a telekkönyvi hitelekrol, a pót-bírói intézmény, a törvénykezési szünet és a telekkönyvi ügyek, egyes bírói elintézésről szóló törvények a reformálandó igazságügyi állapotoknak igen kicsiny terére, illettőleg az ügymenet gyorsítására vonatkoznak; a bírósági szervezet végleges megállapítása, ezzel kapcsolatban a kir. táblák decentralisatioja és a nagyobb reformok: a codificatio a magánjog egész területén és a bünvádi eljárás, melyek jelenben csak az előkészítés stadiumában vannak, a jövő feladatai közé sorolandók és most azonnal utalhatok arra, hogy igazságügyi kormányunk, melynek élet gyakorlatban kipróbált bírói ember áll, melynek az államtitkári állásra egy kitűnő jogászt és practicus ügyvédet a napokban sikerült megnyerni, a miut a közelmúltban az örökösödési jogra vonatkozó javaslatnak benyújtásával s a bünvádi eljárás javaslatának komoly munkába vételével a reformok iránti fogókonyaságot megmutatta. — a jövőben nem fog késmi laukadatlan szorgalommal munkálkodni a codificatio összes ágazataiban s a bírósági szervezetre a bevégzettség zárkövét illesztetni.

Ha önköz bizalmából kifolyólag a parlament tagja leendek, az igazságügyek terén az melyen miat gyakorlati jogász, különös előszeretettel ohajtom igyekezetemet érvényesíteni s teszem ezt annál inkább, mert a bírósági szervezet és székhelyek megállapításánál városunk közönségének oly érdekei forognak fenn, melyekért erőm végkimerültség küzdeni s kellő eredményt vívni ki szoros kötelességemnek ismerem. (Élénk helyeslés és öljenzés.)

(Vége következik.)

Színház.

A Dancz Lajos szinigazgató dráma, népszínmű és operette színtársulata egyre telt ház előtt játszik Nagy-Enyeden, mit közelebből egy colligája sem érhetett el. Es ez igen természetes. Társulata jó erőkből van összeállítva, kik öszszevágó, szabatos játékkal a közönség érdeklődését nemcsak felkelteni, de kielégíteni s folytou megtartani is igyekeznek.

Első bemutató előadásoként szíre került jun. 12-án a „Czigánybáró“ 3 felvonásos operette. Nyiregyházi a czimzerep képviselője idegenszerű kiejtése daczára is igen kedvező fogadtatásokban részesült, mit tiszta tenor hangja és kellemes külső megjelenése igazol is. Deák Péter mint (Czernro) királyi biztos, s az erény-szövetség tagja, fondorkodó türelmetlenségeivel mind végig jóhangulatban tartotta a közönséget. Dancz Lajos az elgazdagodott sertéskereskedőt, ki nem ismer az életben nagyobb élvezetet, mint a minőket a disznótenyésztés kü. lönböző fazisai nyujtanak. Rózsa Rózsika, Bácskai Julesa szép hangjukkal, kellemes megjelenésükkel egyszerre kinyerték a közönség tetszését és kitüntető tapsait. Ferenczi mint (Gábor deák) szintén megállotta helyét, ha szinte játéka még fejlesztésre vár. A karok éneke erős, öszszevágó s némileg fedezi a kiegészítő zenekar hiányát.

Junius 12-án „Georgette“ Sardou 4 felv. színműve került szíre. Az előadásból kellemesen győződünk meg, hogy a társulat tagjai a magasabb dráma nehézségeivel is sikeresen tudnak megbirkózni: Kovács Lajos mint (Chubreul gróf) mindvégig egyöntetien játszott a nehéz szerepét. Homokainé (Georgette) a bukott nő, erényesen nevelt leánya életboldogságáért elsánt küzdelmet folytat a társadalom kérelhetetlen felfogása ellen. Szalkai, mint (Gontra), tapsokra ragadó nemes hévvel száll szembe szíveválasztójáért anyjával Chubreul grófnővel (Csókáné) ki ép oly hévvel oltalmazza a családi szentély tisztaságát, minden betolakodástól, mely arra irányt vetne. Halmi Kornálnak (Paula) is voltak sikerült jelmezei, csak kár, hogy az élecekben kitérő szenvedélyeket kellőleg visszaadhatná. (Aurora) Virányiné kedves naivsággal játszta a szerelmét pietismus alá rejtő, de később magát elaruló leánykát, valamint Bánházi Teréz (Diana) is eléggé kidomborította a könnyűszívű salon hölgyecske szerepét. A többi kisebb szereplők is igyekeztek helyüket betölteni.

Junius 15-én „Kertészleány“ operette 3 felv. Ferenczi, Rózsa Rózsika, Nyiregyházi és Bácskai Julesa kedvel játszották hálás énekes szerepeiket s bőségesen kijutott nekik a taps. Deák Péter (a király) mulattató alakot csinált az egygyű köszvényes királyból s Aszalai (a pattantyusok ezredesse) neveltető komolyságával méltó ministere volt az ő felsége urának. Csókáné jól játszotta a szerelmes vén udvarmesternőt. A kiállítás tiszteséges. A szorgalmas és tehetséges tagokban bővelkedő társulat kiválóan megérdemli a közönség támogatását.

VEGYES HIREK.

— Választások. Br. Kemény Gábor, Dr. Dárday Sándor, br. Kemény Eadre, Dr. Mohai Sándor, mondhatni egyhangulag lettek mindnyájan megválasztva f. hó 17-én megyénk területén s 18-án Tisza István Vizaknán szintén egyhangulag lett megválasztva a nagytöbbséggel megjelent magyar és román választók által. Itt ki kell emelnünk

hogy román aai. igen szép számban, még pedig derék lelkészeikkel élén vettek részt a választás mozgalmaiban így különösen Nagyenyeden és Alvinczen is. Reméljük, hogy nemcsak a tűz és a víz károsultakon való segélyezésből hanem más példákban is át fogják látni, hogy örömben, bánatban, — törvényes jogokban és kötelességekben egyenlően részesülünk s előjogokat — az ok hátrányokra — nem követelünk.

— **A választások** megyénken kívül nagy port vertek. A minket közelebbről érdeklők közül felemlíthetjük Felvinczet hol Miksa Imre ellenében Gaál Jenő korm. párti — Tordát, hol általános meglepetésre Dr. Pap Samu 86 szótöbbséggel Ferenczi Miklós szélső baloldali ellenében lett megválasztva. Kovács Albert mérs ell. Marostorjában egyhangulag lett megválasztva, míg Tolnai Gábor és Szentiványi Kálmán ellenzettek nagy küzdelemmel nyertek, Berzenczey István pedig, kinek győzelme valószínű volt, — elkésett a bejelentés beadásával. Zsigmond Dezső és Hegedűs Sándor Kolozsvárt nagy szótöbbséggel győztek, — ugyszintén Pogány Károly is Vajda hunyadon. A királyhagyon tul nagy bukások voltak. Benitzki és Lukács Béla államtitkárok, Jókai Egerben buktak el. Az Abrudbányától elszakasztott Visi Imre legyőzte b. Kaas Ivort és Ugron Gábort Budapestén a Józsefvárosban. — Ugron Gábor H. Oklándon lett meg.

— **Dr. Dárday Sándor** megérkezése napján a nagys. alispán ur vendége volt, délután pedig a sétátéren rendezett ünnepélyen vett részt. Városunk intelligenciáját, bájos hölgy koszorúval, a derék polgárságot rég nem láttuk oly roppant számban megjelenni. De volt is dolga Samu bácsinak; ha száz keze s lába lett volna, akkor is alig győzte volna. Nemsokára asztalok köré telepedett a nagy társaság vigan lakomázva a fatányérokban a pompás tordai pecsenyét, kovásos uborkát stb. stb. És mennyi, de mennyi toaszt volt! Másnap délután Török főjegyző, harmadnap Kovács polgármester rendezett barátságos ebédet; ugyanaznap Tövisre vonult ki derék választópolgártársaink közé képviselőnk, hol szintén szívólyesen lett fogadva. Szeredán délutáni vonattal utazott el tisztelt barátunk, kit mint képviselőnkét örömmel mondhatunk magunkénak.

— **Vizsgálatok.** A polgáriskola 1886—7. tanévi zárvizsgálatai a következő idő sorrendben tartatnak meg. Jun. 23-án d. e. az előkészítő leányosztály, az új város-ház nagyertermében, a II.-III. és IV-ik fiuosztály a leányiskolában, d. u. előkészítő fiuosztály, a leányiskolában, az I.—II-ik leányosztály az új város-ház nagyertermében; jun. 24-én d. e. I. fiuosztály a leányiskolában, III. és IV-ik leányosztály az új város-ház nagyertermében, d. u. 3 órakor jutalmak kiosztása, a tanév bezárása. A vizsgálatok alatt rajz és a női kézimunkák közszemlére lesznek kitéve. E nyilvános vizsgálatokra a t. szülők és érdeklődő közönség tisztelettel meghivatnak. Nagyenyeden, 1887. június 17-én. D a n e s S a m u, igazgató.

— **Gyászhir.** Szenttamási Szalánczi István megyei birtokos, s adófelügyelősi tisztviselő f. hó 12-én 50 éves korában hosszas betegeskedés után meghalt. Hült tetemeit Dr. Bartók György által tartott megható ima után az örményszékési családi sirbaltba szállították. A végtisztviselésen a családtagokon kívül számos rokon s jóismerős s állami és megyei tisztviselő vett részt. — **Imecs Domokos** né sepsirétyi Antos Terézia, e hó 13-án maroscesztvén, 58 éves korában több évre terjedő szenvedés után jobblétre szenderült. Szélid lelkületű, közszeretben álló derék családját siratnak benne övéi. E hó 15-én nagy résztvevő közönség jelenlétében tartott egyházi szertartás után Rétyre szállították, hol a hült porok a családi sirbaltban fognak nyugalomra helyeztetni. Mély részvétellel osztozunk mindkét előkelő család bánatában.

— **Lelkészi jelölés.** A székelykoesárdi ref. egyházközség lelkészi állomására, mely az ottani lelkésznek előre haladott kora miatt történt nyugalmaztatása miatt jött üresedésbe, az összesen 9 folyamodó közül 6-an lettek jelölve és pedig: Kertész Mózes csejei, Pap István erzsébetvárosi, Demeter Zsigmond bethlen-szentmiklósi, Biró Áron földvári, Czeglédi János kisenyedi rendes- és Csákány János nagyenyedi segéd lelkész.

— **Meghívó.** A nagyenyedi iparos ifjuság a mai napon a tüzoltó egylet javára a sétátéren nyári mulatságot rendez, melyet kepevezetlenn idő esetén a következő vasárnap fog megtartani. A kitűzött jótékony cél, s derék iparos ifjuságunknak már több ízben igazolt rendezési ügyessége egyaránt megérdemlik közönségünk tömeges pártolását. Csak az idő, ez az örökké szomorkodó és mindegyre elpityeredő idő kedvezne.

— **Jutalomjáték.** Az itt idéző szintársulat egyik igen teketséges tagjának, Bácskay Julesának holnap, hétfőn lesz jutalomjátéka a Laky Imre és Révay Géza által Kneisel után magyarra átültetett „Papagone“ című énekes bohózatban. — Az előadás érdekességéhez a jutalmazandó érdemei után első sorban hozzájárul azon körülmény, hogy a jutalmazandó nővére Bácskay Nagy Mari asszony a kolozsvári színház tagja szintén fel lép, mint vendég. — „Papagone“ egyike azon közkedveltségű énekes bohózatnak, mely a közönségnek érdekes alakjainál fogva folyton tud tetszeni, s talán szükségtelen is mondanunk, hogy ebben a jutalmazandó által választott Magda a legkedveltebb, legmegkapóbb szerepkör. —

De különben is Bácskay Julesa a vidék azon tehetséges coloratur énekes női közé tartozik, ki a közönség pártolását úgy szép játékkal, mint gyönyörű iskolázott hangjával teljesen megérdemli, s hisszük is, hogy fejlett igényű műpártoló közönségünk nem késik megmutatni, hogy az érdemeket méltányolni tudja, s tömeges megjelenésével adozik a kedves művésznőnek. — A darab oly régen nem került itt színre, hogy egészen újdonságnak is vehetjük, s ha felemlítjük még, hogy a darab többi szerepei is a társulat legjobb tagjainak kezében van, feleslegesnek véljük azt bővebben is ajánlani.

— **Nyilatkozat.** Több oldalról felmerült azon alaptalan gyanúsítással szemben, mintha a képviselőválasztások napján — június 17-én — a helybeli fogház-igazgatónak és több általam igen tisztelt urra vonatkozó falragaszokat én nyomattam volna: határozottan kijelentem, hogy ennek sem szerkesztésében, sem elterjesztésében semmi részem nem volt, s minden ilyen gyanúsítást, mint alaptalan rágalmat visszautasítok. Nagyenyed, 1887. június 18. N a g y G é z a.

— **Sajtóhírb.** Zeyk Dániel t. képviselőnknek lapunk 24. sz. 2. oldal 2. szakasz 2. pontjának utolsó 3 sora így olvasandó: „mert a közszabadságnak és a szabadelvűségnek egy győző hadseregénél — csak egy legyőzött hadsereg lehet veszélyesebb ellensége.“

— **Legujabb!** A brudbánya-Veres-pataki választó kerületben f. hó 22-re kitűzet választásra amint halljuk Beniczky Ferencz b. lügyminiszteri államtitkár ohajtják fellépetni. A volt Visi párt nagyobb része ugyan Boér Béla ellenében Dr. Gelei József, előnyösen ismert abrudbányai ifjú barátunkat, kir. közjegyzőt, helyettest léptette fel. ki csak ismételt felkérés után fogadta el a jelöltséget, megvagyunk győződve azonban, hogy Beniczky megválasztása érdekében ő is, pártja is, közrefognak műkedni.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

DR. MAGYARI KAROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 4650—1886.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közze tétetik, hogy

Nagyszzebeni földhitelintézet végrehajtónak POPA AUGUSTIN és TÁRSA végrehajtást szenvedő elleni 43 frt 50 kr tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a nagyenyedi kir. járásbíróság területén levő a kisaknai 54. sz. tjkvben A+ 1—28 rendszám alatti fekvőkre az árverést 690 forint ennel megállapított kikiáltásiárban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az

1887. évi augusztus 17-ik napján délelőtt 10 órakor Kisakna községánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Venni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át végrehajtató kivételével készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX-ik t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyenyeden, 1887. október 16-án.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 4273—1886.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi királyi járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy

a Nagyszzebeni földhitelintézet végrehajtónak BISHA LINA és MARIA végrehajtást szenvedők elleni 200 forint tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balázsfalvi kir. járásbíróság területén levő, a csufudi 22. és 249. sz. tjkvben A+ 7., 11., 15., 18., 22., 23., 26—29. és A+ 1., 3—14. rendszám alatti fekvőkre 487 és 612 frt ennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1887. évi augusztus 10-ik napján délelőtt 9 órakor Csufud községánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Venni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át végrehajtató kivételével készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyenyeden, 1886. évi október 13.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 4574—1886.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy

a Nagyszzebeni földhitelintézet végrehajtónak SZIVU JOSZIF és TÁRSA végrehajtást szenvedő elleni 84 frt 21 kr tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balázsfalvi kir. járásbíróság területén levő, a szászpatoki 93., 95. sz. tjkvben A+ 1—10., 12. és A+ 1—15., 17—26. sz. alatti fekvőkre az árverést 829

frt ennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az

1887. évi augusztus hó 13-ik napján d. e. 10 órakor

Szászpatok községánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Venni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át végrehajtató kivételével, készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyenyeden, 1886. november 29.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint tkvi hatóságtól.

Sz. 4649—1886.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy

a Nagyszzebeni földhitelintézet végrehajtónak JOIKA JÓAN L. JUON és NEJE végrehajtást szenvedő elleni 210 frt 70 kr tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balázsfalvi kir. járásbíróság területén levő, a buszboacsárdi 91. számú tjkvben A+ 1—22. sz. alatti fekvőkre az árverést 1763 frtban ennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1887. évi augusztus hó 16-ik napján délelőtt 9 órakor

Buszboacsárd községánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Venni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át végrehajtató kivételével, készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyenyeden, 1886. október hó 16-án.

A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságtól.

Sz. 7058—1886.

tkvi.

Arverezési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy

a Nagyszzebeni földhitelintézet végrehajtónak ISZAILLA JUON L. ILIE végrehajtást szenvedő elleni 189 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a balázsfalvi kir. járásbíróság területén levő, a farkastelki 28. sz. tjkvben A+ 1—18. r. szám alatti fekvőkre 842 frt ennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1887. évi augusztus 29-ik napján délelőtt 10 órakor

Farkastelke községánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áról is eladatni fognak.

Venni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át végrehajtató kivételével, készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagyenyeden, 1886. január 30-án.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Zongora órákat

ad

értekezhetni a

POSENYTZ ARALNKA

Szörtsei-házban.

3—3

Huzás már Pénteken!

Kincsem a 1 frt 11 sorsjegy 10 frt!

Főnyeremény Készpénzben!

50.000 frt

10.000 frt 5000 frt 20% lev. 4875 főnyeremény.

Kincsem Sorsjegyek kaphatók
A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában
Budapest, váci-utca 6. sz. és Wokál János úr
könyvkereskedésében Nagyenyeden. 7—7